

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ
ULUSLARARASI BAKALORYA DİPLOMA PROGRAMI

TÜRKÇE A DERSİ

BİTİRME TEZİ

“DÜŞÜNCE YALNIZSA DUYGULAR DA YALNIZDIR”

Rehber Öğretmen: Emine Taş

Öğrencinin Adı: Barış

Öğrencinin Soyadı: KÖKER

Öğrencinin Numarası: 001129-00130

Ödevin Sözcük Sayısı: 3888

Araştırma Sorusu: Vedat Türkali'nin “Bir Gün Tek Başına” adlı yapıtında odak figür

Kenan'ın yalnızlığı hangi yönleriyle ele alınmıştır?

ABSTRACT (ÖZ)

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı Türkçe A1 dersi kapsamında hazırlanan bu tez çalışmasında Vedat Türkali'nin " Bir Gün Tek Başına" adlı yapıtında "yalnızlık" olgusunun hangi yönleriyle ele alındığı incelenmiştir. Araştırma konusu olarak " yalnızlığın odak figür Kenan üzerindeki etkisi" tez çalışmasının ana konusu olarak belirlenmiş, odak figür Kenan'ın düşünce ve duygu dünyası irdelenerek Kenan'ın yalnızlığı incelenmiştir. Tezin giriş bölümünde "yalnızlık" kavramı ve bu kavramın odak figür Kenan üzerindeki etkisine değinilirken odak figür Kenan'ın yalnızlığını irdeleyecek ana başlıklar belirlenmiştir. Gelişme bölümünde ise yalnızlığın odak figür Kenan üzerindeki etkisi onun düşünce ve duygu dünyası olarak ayrı başlıklar altında anlatılmış bu başlıklar da kendi içinde alt başlıklara ayrılmıştır. Sonuç bölümünde ise bireyin düşünce ve duygu dünyası eşitlenmediği sürece yalnız kalacağı sonucuna varılmıştır.

Bu tez çalışması yapıttan alıntılar ve ikincil kaynaklar ile desteklenmiş yapılan çalışmada yalnızlığın bireyin düşünce ve duygu dünyasına göre şekilleneceği sonucu odak figür Kenan üzerinden ortaya konulmuştur.

Sözcük Sayısı: 145

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
GELİŞME	4-16
1. Odak Figür Kenan’ın Düşünce Yönünden Yalnızlığı	4-10
1.1 Fikir Uyuşmazlığı	4
1.2 Fikir Birliği	8
1. Odak Figür Kenan’ın Duygusal Yönden Yalnızlığı	10-16
2.1 Evlilik.....	10
2.2 Yasak Aşk.....	13
SONUÇ	17
KAYNAKÇA	19

GİRİŞ

Yalnızlık, insan tabiatı gereğince bireyin kaçındığı bir durumdur. Bu doğrultuda birey hayatı boyunca yalnız kalmamak adına uğraş verir. Bireyi yalnızlığa iten en büyük etkenlerden biri ise bireyin düşünce ve duygu dünyasında yalnızlaşmasıdır.

Birey düşünce dünyasında yaşadığı fikir uyumsuzlukları oranında yalnız kalır çünkü birey fikir uyumsuzlukları yaşadığı topluma giderek yabancılaşır. Fikir birliği sağladığı topluma ise uyum sağlar ve hayatı boyunca yalnız kalmamak adına fikir birliği sağladığı kişilerle birlikte olur. Kendisi ile fikir birliği olan kişilerin yanında kendisini daha mutlu güvende hissederek kendisini daha rahat ifade edebilecek bir ortam bulur. Bu sayede aynı fikirleri paylaşan bireyler, birlikte yaşayarak kendilerini daha güçlü ve özgür hissederler.

Vedat Türkalı'nın "Bir Gün Tek Başına" adlı yapıtında da odak figür Kenan, yapıt boyunca yalnız kalma korkusunun verdiği güdüyle hareket etmiştir. Yapısı gereği oldukça özgür, asi ve sosyalist olan odak figür bu duygularını polisten gördüğü şiddetin ardından içinde yaşamak zorunda kalması onu hayata karşı mutsuz ve huysuz şekilde bakmasına sebep olmuştur. Düzene karşı olan Kenan, bir toplum düzeni gereği olan evlilikten aradığını bulamamıştır. Yapıtta evlilikle bastırıldığı duygularını harekete geçiren, içindeki duyguların temsilcisi olan Günsel ile fikir birliği sağladığını düşünürken bu ilişkinin de sonuçsuz olması ve odak figürün düşüncelerini sadece içinde yaşaması, eyleme dönüştürememesi Kenan'ın giderek hayattan ve toplumdan soyutlaşıp yalnız kalmasına ve içine kapanmasına yol açmıştır.

Bu tez çalışmasında odak figür Kenan'ın duygu ve düşünce dünyası irdelenerek yalnızlık kavramı açıklanırken, bireyin yalnızlığını irdellemek adına bireyin düşünce ve duygu dünyası ele alınacaktır. Bireyin düşünce dünyası fikir birliği ve fikir çatışmaları alt başlıklarıyla incelenirken, duygu dünyası evlilik ve yasak aşk alt başlıklarıyla incelenecek ve bireyin düşüncelerinin duyguları üzerinde de etkili olduğu, bireyin fikren mutlu olduğu insanlara

karşı yakınlık hissettiği ve yalnız kalmadığı bunun dışında yalnız kalıp ölümü seçeceği sonucuna ulaşılacaktır.

GELİŞME

1.ODAK FİGÜR KENAN'IN DÜŞÜNCE YÖNÜNDEN YALNIZLIĞI

1.1 Fikir Uyuşmazlığı

“Düşünce, kuruntu” şeklinde tanımlanan fikir, bireyin zihninde tasarladıkları doğrultusunda oluşur. Bireyin kendini var etme sürecinde zihnin ürünün olan fikirler, büyük rol oynar. Bireyin fikirleri doğrultusunda düşünceleri de kişiden kişiye farklılıklar gösterir. Farklı fikirlerin bir arada yaşamını devam ettirmesi kolay değildir, fikirler fazla çatıştığı zaman bireylerin birlerine olan saygısı ve tahammülleri azalır. Bunun sonucunda bireyler arası çatışmalar yaşanır ve bireylerin aynı çatı altında yaşamaları zorlaşır. Fikir uyuşmazlığı yaşayan bireyler birbirlerinden uzaklaşarak yalnızlaşırlar ya da kendisiyle aynı düşüncelere sahip bireylerle birlikte yaşamayı tercih ederler.

Vedat Türkali'nin “Bir Gün Tek Başına” adlı yapıtı odak figür Kenan ve çevresindeki bireylerin yaşadığı toplumsal sorunlara değinen bir yapıttır. Dönemin toplumu içinde aynı ya da farklı fikirleri paylaşan birçok bireyin çatışmaları gözlemlenmiştir. Odak figür Kenan üzerinden işlenen fikir uyuşmazlığı özellikle farklı siyasi görüşler ve hayata bakış açısı üzerinden ele alınmıştır. Özünde devrimci olan Kenan; korkak, çelişkili, kendine güveni az ve istençsiz bir figürdür. Gençliğinde polis karakolunda yaşadığı şiddetin sonucunda oluşan çekingen ve ürkek yapısı nedeniyle bu duygularını içine hapsetmiştir ve bu durumunun farkında olan Kenan kendi öz eleştirisini yaparak hoşnutsuzluğunu dile getirmiştir. *‘Eline sağlık o herifin, iki tokatla adam etmiş seni, haddini bildirmiş... Yoksa kim bilir ne boklar yerdin de altından kalkamazdın’* (Türkali,14)

Düzene karşı olduğu halde harekete geçemeyen Kenan, uyumsuz karakteri dolayısıyla kendini hiçbir zümreye ait hissedememiş, burjuvazi ile işçi sınıfı arasında gel git yaşamıştır. Yapıtta Kenan'ın kendine toplumda hiçbir sınıfta yer bulamaması onu yalnızlığa iten en büyük faktörlerden biri olmuştur. Kenan'ın fikir ayrılığı yaşadığı figürlerin başında karısı Nermin Hanım gelmektedir. Nermin, burjuva hayatına düşkün, ülke sorunlarını dert etmeyen, ailesi ile rahat bir yaşam sürmeyi amaç edinmiş bir figür olarak sunulmuştur. Odak figürün düşünce dünyasına tam olarak zıt yaratılan bu figür ile polisler tarafından tokatlandıktan ve siyasi yaşamına nokta koyup, daha sıradan bir yaşamı tercih ederek evlenmesi çatışmaları da beraberinde getirmiştir. Yaşamın gereksinimlerine göre yaşamaya çalışan düzen taraftarı ve rahatına düşkün olan Nermin'e karşılık düzenden şikâyetçi olan Kenan bu tek düze yaşamı kendisine yedirememiş, Nermin'in üst düzey yaşam sürme hayalleri ikili arasındaki fikir çatışmalarının nedeni olmuştur. Bu fikir çatışmaları tartışmaları beraberinde getirmiş Kenan kendi kabuğuna çekilerek yalnızlaşmıştır.

İkilinin sorumluluk anlayışlarındaki farklılıkları da onların farklı düşünce dünyasına sahip olduklarının göstergesidir. Nermin toplumsal olaylarda Kenan'a göre daha tepkisiz kalırken aile söz konusu olduğunda ise çok daha sorumluluk hissetmesi Kenan'ın toplumsallığının, Nermin'in ise bireyselliğinin kanıtıdır. Kenan karısı Nermin'in bu yönünü sevmemekte onun hiç haz etmediği tepkisiz halk gibi davranan bu yönünü eleştirmektedir.

‘— İstersen başka yere taşınalım, dedi. Şişli Camisi'nin önünden geçtikçe ölü görür insan. Kenan bağırmaya başladı:— Yolumuzu değiştirelim, rahat edelim. Biz görmedik mi tamam... Bizim rahatımızdan daha önemli ne var bu dünyada? Nermin döndü, kesik kesik soluyordu. Kenan'la karşı karşıya gelmiş iki düşman gibiydiler.— Ne demek istiyorsun anlamadım. Ben miyim rahatından başka bir şey düşünmeyen?’ (Türkali,10)

Nermin'in Kenan'dan habersiz Kenan'ın siyasi olarak karşı olduğu Demokrat Parti'nin bir oluşumu olan Vatan Cephesi'ne kaydolması da aralarında siyasi görüş bağlamında da ayrı bir fikir ayrılığı oluşturmuştur. Kenan bu oluşumun halkı kutuplaştırmaya iten bir oluşum olduğunu düşündüğünden ve onun sosyalist kimliği ile örtüşmediğinden bu oluşuma tamamen karşıdır. Nermin ise siyasi görüşünden çok çoğunluğun yanında bulunmayı ve çıkarlarına göre hareket etmeyi tercih ettiği için bu oluşumun yanında olmuştur. Kenan farklı fikirleri yüzünden aile içinde bile düşünsel dünyasında yalnız kalmış, bu da onu içine kapanık biri haline getirmiş ve yalnızlaştırmıştır.

Odak figür Kenan'ın çevresi kısıtlı sayılabilecek bir niteliktedir. Yapıt boyunca kayınvalidesi, ilkokul arkadaşı Rasim ve Rasim'in karısı Refiş'ten başka figürlerle münasebeti çok olmamıştır. Bunda Kenan'ın sıra dışı kişiliği etkilidir. Kenan yapıtta sadece Nermin ile fikir çatışması yaşamamaktadır. İlkokul arkadaşı Rasim ile de fikir uyuşmazlığına düşmüştür. Yapıtta Rasim'in Kenan ile sık sık görüşmek istemesine rağmen, Kenan her defasında bahaneler uydurmaktadır.

“— Rasim!..— Sen misin? Söyle...— Bize gelecekmışsiniz.— Gelmedim mi?— Gelmeyin...— Ne bokun var yine?— Hemen yatacağım, iyi değilim.— Kalkma bir daha da...— Eyvallah!..— Dur ulan kapatma. İki laf edelim.— Halim yok.— Hay patla!.. Yarın uğra bana...— Olur...” (Türkali,5)

Rasim'in kaypak, çıkarıcı yapısı ve dürüstlükten yoksun tavırları yapıt boyunca Kenan'ı rahatsız etmiş, Rasim Kenan'ın okul yıllarından beri benimsediği topluma dönük, halktan yana olan ve ezilenin yanındaki kişiliğine uymamış; devlet kademesinde çalışan tanıdıkları ve onlara sağladığı çıkarlarla işleri kendi çıkarına çevirebilen, gerektiğinde çıkarları için her türlü yalakalığı yapmayı rahatça göze alabilen Rasim, Kenan'ın aydın ve sosyalist yapısı ile tamamen çelişmiş, Kenan yaşamının her döneminde Rasim'den uzak durmak istemiştir.

“Öyle bir dönemdeyiz ki Kenancığım, gemisini kurtaran kaptan, oğlum...” (Türkali, 26)

Kenan her ne kadar kabul etmese de içinde bulunduğu burjuva sınıfının bir üyesi olmuş be bu durum onu rahatsız etmiştir. Kenan'ın iç monolog tekniği ile verilen çatışmaları Rasim'in onun hayatındaki yerini de göstermektedir. Rasim'den maddi destek alması, sahip olduğu çoğu şeyin Rasim sayesinde olması onun sosyalist kişiliği ile çelişmekte ve bunları düşündükçe de daha da mutsuz olmaktadır. “*Sayende çiğnenmeden geldik bugüne dek Rasim kardeşim, neyse... Çiğnenmeden mi? Niye sayesinde hem?*” (**Türkali, 20**)

Evli olduğu figürle fikirleri uyuşmayan Kenan, tek arkadaşı Rasim ile fikirleri uyuşmadığından sadece eş bakımından değil arkadaş bakımından da fikir bağlamında yalnız kalmıştır. Kenan her ne kadar kendini işçi sınıfının yanında görse de, işçi sınıfı aydın kimliğine sahip olduğu için ona mesafeli yaklaşmıştır. Yapıtta kendini halka daha yakın hissetmek isteyen Kenan işçilerle bir araya gelebilmek ve onların hayatlarını görebilmek amacıyla işçilerin olduğu, kendi yaşamının geçtiğinden farklı bir semte gitmiştir. Bu semtte oturduğu lokantada tanıdığı işçiler ile yemek yemesi onun kendini bu sınıfa yakınlaştırma isteğine örnektir. Söz konusu işçilerin sohbet esnasında önce Kenan'ın taraf olduğu siyasi partiyi anlamaya çalışmaları işçi sınıfının aydınlara karşı ön yargısını doğrulamaktadır. Kenan'ın, işçilerle sosyalist kimliği doğrultusunda konuşup parti ismi vermekten kaçınması, sadece işçilerden yana olduğunu dile getirmesi onun işçi sınıfına yaklaşma isteğinin kanıtıdır. “*Hiçbirini tutmam*”... “*Hiçbir partiden değilim. Sizden yanayım ben. Çalışan namuslu fakir fukaradan yanayım, işçilerden yanayım.*”(**Türkali, 264**).

İşçilerle yaptığı sohbette de onlarla yakınlaşamayan, kabul görmeyen Kenan kendini ait hissettiği bu sınıfta da fikir anlamında kendisine yer bulamamıştır. Kenan'ın karşısına işçi sınıfı çıkartılarak okumuş, belirli bir düzeyde hayat sürdüğü halde kendini halktan, işçilerden yana sayan, emeğe önem veren odak figürün hayatında karşılaştığı zorlukların altı çizilmiş, odak figür kendini üstün görmediği, düşünce yönünden onlar gibi saydığı işçi kesimi tarafından da yalnız bırakılmıştır.

“İnandılar mı? Asıl önemlisi anladılar mı?...Kırık dökük bir ‘sağol’ dedi Cemal. Yine bir suskunluk çöküverdi. Kenan birden yapayalnız buldu kendini. İşte işçiler. Kendilerinden yana olduğun işçiler. Burun burunasın, buyur anlat derdini. Çok da ileri gitmek yok. Gittik bile... Kenan birden toparlandı, kadehi kaldırdı gülerek:– Boş verin particiliği, dedi. Neşemize bakalım.” (Türkali,290)

Yapıtta odak figür Kenan’ın düşünce yönünden yalnızlığı ve fikir uyuşmazlığı yaşadığı durumlar eşi Nermin, arkadaşı Rasim ve kendini yakın hissettiği işçi sınıfı üzerinden verilmiştir. Yapıtta eşi Nermin başta olmak üzere, arkadaşı Rasim ve kendisini ait gördüğü işçi sınıfı ile de anlaşamayan, fikir ayrılığı yaşayan Kenan yalnızlaşmıştır. Kenan’ın bu yalnızlığı iç monolog tekniği ile anlatılmıştır.

2.2 Fikir Birliği

Aynı düşünceye sahip farklı bireylerin bir araya gelmesi ‘fikir birliğini’ oluşturur. Aynı fikir çatısı altında buluşan bireylerin insan ilişkileri fikir birliği doğrultusunda şekillenir. Bireyler kendisi ile fikir birliği yaptıkları kişilerin yanında kendilerini daha mutlu ve güvende hissederler ve bu da kendilerini daha güçlü ve mutlu hissetmelerine neden olur. Bunun sebebi ise kendilerini daha rahat ifade edebilecek bir ortama sahip olmalarıdır. Böylece kendilerini daha özgür ve güçlü hissederler.

Vedat Türkali’nin ‘Bir Gün Tek Başına’ adlı yapıtında odak figür Kenan’ın roman boyunca fikir birliği yaşadığı figür Günsel’dir. Günsel, Kenan’ın zıttı olarak; coşkun, atak, cüretkâr ve mücadeleci bir yapıya sahip, istençli düşüncelerinden asla taviz vermeyen, Kenan’ın içki masasında tanıştığı, Nermin’e benzettiği, sosyalist, devrimci bir gençtir ve yapıtta Kenan’ın

içine saklamış olduğu duyguların dış dünyadaki temsilcisi görevindedir. Kenan'ın bu saklı duyguları bir kadın figüründe görmesi onu heyecanlandırmış ve onu eski hareketli gençlik dönemlerine geri götürmüştür. Düşünce bağlamında görülen bu birliktelik Kenan'ı Günsel'e kolayca âşık etmiştir. Kenan'ın Günsel'e bu denli çabucak bağlanmasının en büyük sebebi üniversite yıllarından beri bastırıldığı sosyalist fikirlerinin Günsel ile yeniden harekete geçeceğine inanmasıdır. Bugüne kadar yansıttığı sosyalist düşüncesi ile eylemleri birbirini tutmayan ve bundan da bir hayli mutsuz olan Kenan, nihayet kendini kendine ve etrafındaki karşıt görüşlü insanlara kanıtlayacağı bir alan oluşması onu eski ürkek yapısından biraz olsun koparmıştır. Kenan bu cesareti sadece Günsel ile birlikteyken gösterebilmesi, onu Günsel'e bağımlı kılmıştır. *“Günsel’le oldu mu yürekliydi, her işin üstesinden gelecek güçteydi.”* (Türkali, 356)

Kenan'ın fikir birliği açısından bir başka rol model aldığı figür de Günsel'in bulunduğu çevreden olan oldukça saygın, bu yüzden de lakabı ‘‘Baba’’ olan figürdür. Baba ile Kenan'ın siyasal arenaya bakış açılarının benzerlik göstermesi, çoğu kişiyle kolay kolay muhatap olmayan Kenan'ın Baba ile iletişim kurmasını sağlamıştır. Tıpkı Kenan gibi ‘‘Baba’’ da ülkede yaşananları üst düzey kişilerin çıkarlarının bir parçası olarak görmüş, bu düşüncesi de ikili arasında fikir birliği oluşmasını sağlamıştır. Bu fikir birliği Kenan'ın kendisini savunduğu fikirler açısından yalnız hissetmemesine neden olmuş, ona güç vermiştir. Bu durum baba tamamen halktan biri olduğu için, Kenan'ın kendini halk yanında görmekten haz aldığına da bir göstergesidir.

“Baba”, Kenan’a ülkenin gidişi hakkında ne düşündüğünü sorar. Bu soru karşısında Kenan, “İyiye gitmiyorlar sanırım, belki yeni seçimlerde bir şeyler olur.” der, ardından da “Baba”nın düşüncelerini, yargılarını öğrenmek ister. Bunun üzerine “Baba” ülkede kimsenin yargısının önemli

olmadığını söyleyip “Bizim yargularımız, ülkeyi hep aştı. Bekleyelim, bir kez de ülke yargularımızı aşsın,” der. (Türkali,114)

Odak figür Kenan yaşadığı toplumda sosyalist biri olarak yer etmiş. İçinde bulunduğu düşünce dünyasında ailesiyle bile çelişirken, bir sohbet sırasında tanıdığı Günsel ve Günsel aracılığıyla tanıdığı Baba figürleri ile kendini yalnız hissettiği anlarda fikir birliği içinde olmuştur ancak Kenan bu gruba da kendini çok fazla dâhil edememiş, yapısı gereği bu gruba aitlik hissedememiş ve yalnızlaşmıştır.

2. ODAK FİGÜR KENAN’IN DUYGUSAL YÖNDEN YALNIZLIĞI

2.1 Evlilik

“İki birey arasında yasalar doğrultusunda aile kurmayı, çocuk sahibi olmayı, çocuklara belli bir statü sağlamayı ve kültürel, sosyo-ekonomik, psikolojik, biyolojik amaçları hedefleyen bir anlaşma ve dayanışma” diye tanımlanan evlilik, bir başka deyişle “insanoğlun, cinsel eşini bütün bir yaşam için seçtiğini bildirerek içinde bulunduğu topluma onaylatma ihtiyacı” diye de tanımlanabilir.

Bir Gün Tek Başına adlı yapıtta ‘evlilik’ bağı odak figür Kenan ve eşi Nermin ile yansıtılmıştır. Yapıtta Kenan’ın kendini düşünen, sürekli sorunlar çıkaran bir figür olarak yaratılması karşısında karısı Nermin, hayatını kızı ve eviyle ilgilenmeye vermiş, , yaşadığı toplumu benimsemiş ılımlı, ideal bir eş olarak yaratılmıştır. Kenan’ın hiç de mutlu olmadığı bu evlilik Nermin’in tek taraflı çaba ve çarpınmalarıyla ayakta durmakta, çocuk bahane edilerek devam ettirilmektedir. Anne ve babası ayrı olduğu için, geçmişte aynı duyguları kendisi yaşamış olan Nermin, anne babasının ayrılık sürecinde babasını pek görememiş ve bundan dolayı da annesini suçlamıştır. Nermin, kendi kızı Zeynep’e karşı sorumluluk duygusu

hissederek ona kendi yaşadığı babasızlığı göstermek, hissettirmek istemediğinden Kenan'ın bütün yaptıklarını kabullenmiştir. Bu yüzden de Kenan ile olan evliliği sürdürebilmek için çabalamıştır.

Eşi Nermin ile tamamen zıt düşünceye sahip olan odak figür mutlu değildir ve eşiyile düşünsel sorunlar yaşamaktadır. “ *Herkes rahatsız, her şey karmakarışık ülkede; biz rahatız ya, oh...* ”(Türkali,11)

Karı koca arasında yaşanan düşünsel çatışmalar onları duygusal yönden de eksik hissettirmiş ve evliliklerini çıkmaza itmiştir. Kenan bastırılmış anarşist duygularının verdiği kimlik doğrultusunda toplumun kabul ettiği evlilik kalıbına girmekten hoşnut olmamış, bu da Kenan'ın evlilik olgusundan uzaklaşmasına sebep olmuştur. Kenan'ın bu kopukluğu, Karısı Nermin ile olan birlikteliğini oldukça zedeleyerek aralarındaki zaten çalkantılı olan duygusal bağa zarar vermiştir. Her iki figürün evlilik olgusuna bakış açılarının farklı olması onları birbirlerinden uzaklaştırmış evliliklerinin çıkmaza girmesine neden olmuştur. Bu da odak figürün ev uzamından gittikçe koparak yalnızlaşmasına neden olmuştur. Evlilik olgusu, özünde özgür olan odak figürü yapıt boyunca kısıtlamış, ona bir takım fedakârlıklar ve sorumluluklar yüklemiştir. Bu da bencil bir yapıya sahip olan Kenan'ın mutsuzluğuna yol açmıştır.

Aralarında hiçbir duygu bağı kalmayan Kenan ile Nermin'i birbirine bağlayan tek şey cinselliktir. Kocasının Günsel ile aralarındaki yasak ilişkinin farkına varan Nermin düzene ve rahatına düşkünlüğünden ve aile saadetine verdiği önemden dolayı Kenan'dan kolay kolay boşanmak istememiş bu durumu kabullenip kocasını cinsel yönden kendine bağlamaya çalışmıştır.

“— *Başka birini de sevdiğimi biliyor musun? Yavaşça, mırıldanır gibi:—*

Kimseyi sevemeyecek kadar bencil olduğumu biliyorum, dedi. Hangi

zavallıysa onun bunu anlayacağı güne kadar beklemesini de bilirim...

Kenan'ın bir şey demesine bırakmadan aldı:— Benden kurtulmak için

uyduruyorsan boş, dedi...’’ (162,Türkali)

Karısı Nermin ile duygusal anlamda bir şey hissetmeyen Kenan her ne kadar Günsel’e âşık olsa da Nermin ile cinsellik yaşamaktan geri kalmamış, Günsel ile ilişkisi devam ederken Nermin hamile kalmıştır ve bunun sonucunda da odak figür iç çatışmaya sürüklenmiştir.

“Peki, ben ne yapacağım şimdi? Karanlık odada yatağa arka üstü uzanıp çok uzun bir süre kaldı. Düşünemiyorum da...’’ (163,Türkali)

İkili arasında yaşanan cinsellik; aşk ve sevgi birlikteliğinden ziyade daha çok cinsel açlığı gidermek adına olmuştur. Bir anlamda çıkar üzerine kurulmuş bu ilişki sonucu, Kenan ile Nermin birbirlerine duyduğu saygıyı yitirmişlerdir.

Kenan yaşadıkları ilişki sonucu duyduğu pişmanlık öfkesini karısına yöneltmesine sebep olmuş, Nermin’in çabalarıyla tek taraflı sürdürülmeye çalışılan evlilik; Kenan’ın çökük duygu durumunun verdiği olumsuz psikolojik durumun etkisi ile Nermin’i ve kızını dövmesiyle son bulmuştur. Kendine ve kızına şiddet gösterilmesi Günsel’den de haberdar olan Nermin’in sabrını taşıran son damla olmuştur ve evlilik konusunda Kenan’a direnmenin manasızlığını görerek Kenan’ın çoktan vazgeçtiği bu ilişkiyi o da tamamen bitirmiştir. Yapıtın devamında Kenan Günsel tarafından terk edildikten sonra Nermin ile tekrar beraber olmak istese de bu gerçekleşmemiştir. Kenan’ın ancak yalnız kaldığı zaman Nermin’i hatırlaması, Kenan’ın evliliğe verdiği önemden ziyade yalnız kalmamaya daha fazla önem verdiğinin göstergesidir.

Odak figür Kenan yapıt boyunca duygusal olarak da yalnızlaştırılmış bir figürdür. Düşüncelerinde yalnız olan Kenan, kendisiyle aynı düşüncede olmayan Nermin’den bir süre sonra uzaklaşmış ve evlilik onun için çekilmez bir hal almış bu durum hata üstüne hata

yapmasına neden olmuştur. Odak figürün içinde bulunduğu durumlar onun iç çatışmaları ve geriye dönüş tekniği ile okuyucuya yansıtılmıştır.

2.2.Yasak Aşk

Aşk, “bir bireyin başka bir bireye karşı duyduğu derin sevgi” dir. Evli bir bireyin eşinden farklı bireyle ilişki yaşaması toplum huzurunda ‘yasak aşk’ olarak tanımlanır. Bu aşk çeşidi, bireyin hali hazırda olan eşinden beklediği karşılığı bulamadığında ya da fikir uyuşmazlığı yaşadığında, bireyin kalben farklı bireylere yönelmesi ve bu yönelmenin karşılığını bulmasıyla olur.

Vedat Türkali’nin ‘Bir Gün Tek Başına’ adlı yapıtında hayatın olumsuzlukları yüzünden bunalmış, olumlu yanlarını görmeyi denemeyen ve kendi içinde de çatışmalar yaşayan, içinde bastırıldığı duygular yüzünden mutlu olamayan, aynı yaşadığı toplum gibi bıkkın olan Kenan, bir arayış içine girmişken mutluluğu karşısına çıkan genç, heyecanlı güzel bir üniversite öğrencisi olan Günsel ile yakaladığını zanneder. Günsel’e âşık olur. Gazeteci arkadaşlarıyla gittiği meyhanede tanıştığı Günsel, Kenan’ı dolaylı yoldan yalnızlığa iten bir başka kadın figürdür. Günsel ile birlikte yasak aşk yaşamaya başlaması mutluluğu arayan Kenan için hiç de zor olmamıştır. Günsel’in, Kenan’ın karakterinin tersi olarak cesur, canlı ve mücadeleci deli bir ruha sahip olması Kenan’ın ölmek üzere olan duygularını tekrar harekete geçirmiştir. Tamamen idealleri için yaşayan ve bu uğurda her şeyini kaybetmeyi göze alabilecek olan Günsel’e, Kenan’ın bu denli sevgi beslemesinin nedeni, Kenan’ın bastırılmış bütün duyguları ve sahip olmak istediği özelliklerin hepsinin bu figürde toplanmasıdır. Kenan’ı Günsel’e yakınlaştıran başka durum da bu genç kızın aile ilişkilerinin çok iyi ve bağlarının çok kuvvetli olmasıdır. Günsel aynı şekilde arkadaşlarıyla da çok iyi ve vefakâr bir ilişki içerisinde. Günsel’in genellikle kendisini ait hissettiği işçi sınıfı ile birlikte takılması Kenan’ın sosyalist yönünü okşamıştır. Bu yasak aşk ile hayatına bir hareket gelen Kenan ile karısı Nermin’in

arası iyice açılmış ve zaten mutsuz bir evliliği olan Kenan artık tamamen ev ve evlilik hayatından kopmuştur.

Günsel ile yaşadığı yasak aşk süresince körelmiş anarşist yönünün yeniden harekete geçeceğine inanan Kenan işçilerin yanında gençlerin de arasına karışmaya başlar; ancak bu karışımın çok uzun ömürlü olamayacağı geçen diyaloglardan anlaşılır. Kenan ile gençler arasında her ne kadar fikir birliği sağlansa da özellikle kuşak farkının getirdiği farklılıklar daha ağır basmıştır. *“Kusura bakmayın çocuklar, dedi, dilinize ısınamadım. Niye hep yeni sözler?... Anlaşılmayan...” (Türkali, 34)*

Gençlerle, arasında olan yaş farkı Kenan’ın kuşak farkı yaşamasına sebep olmuş ve bu yaş farkı Günsel ile Kenan arasındaki çatışmayla da paralel gitmiştir. Kenan, Günsel ile her ne kadar mutlu görünse de, zıt karakterlere sahip olmaları ve aralarındaki yaş farkının etkisiyle sürekli çatışma yaşamaları ikilinin kaçınılmaz ayrılığını da beraberinde getirilmiştir. Kenan’ın eski bir devrimci olmasına rağmen korkak, çelişkili ve kendisine güveni olmayan kişiliğine karşın Günsel’in dinamik, genç, korkusuz ve tuttuğunu koparan kişiliği ayrılığı tetikleyen faktörlerden olmuştur. Bu farklılık ilişkinin başlarında kendini çok belli etmese de daha sonra sadece Kenan’ı değil Günseli de rahatsız etmiştir. Günsel’in Kenan’ı ‘Küçük-burjuva iki kişilikliliği’ şeklinde anarak eleştirmesi, Günsel’in Kenan’ın burjuva yönünden rahatsızlık duyduğunu doğrulamaktadır. Günsel aktif olarak eylemlerde yer alırken Kenan’ın yanında olmasının onu rahatsız etmeye başladığını açıkça Kenan’a belirtmiştir. *“Sen gelmesen iyi olacaktı ya, dedi yavaşça Kenan’a.” (Türkali, 534)*

Kenan kendi içinde bulunduğu durumun farkındadır ve bu durumun öz eleştirisini yapmaktadır.

“Nasıl girersin onların arasına budala... Alırlar mı? Bağırarak geldi içinden onlarla birlikte, olmadı bir türlü. Bir iki denedi, ‘Hürriyet’ dedi,

‘İstifa’ dedi; öyle yalnız, öyle cılızdı ki sesi, kendine bile gülünç geliyordu.

Peki, kiminle bağıracağım ben? İşçilerin arasına da giremedim. Tek

başınayım şu yolun kıyısında.” (Türkali, 434)

Kenan’ın Günsel den de uzaklaşmaya başlaması ile birlikte fiilen olmasa bile düşünsel olarak bir kez daha yalnız kalmıştır. Odak figürü, Günsel ile tanışmadan önceki yaşadığı, eski korkusu olan yalnız kalma korkusunun yeniden başlayacak olma ihtimali çok rahatsız etmiş odak figür başladığı yere geri dönmüştür.

Odak figürün yaşadığı onca şeyden sonra tekrar yalnız kalması romanın ismi ile paralellik gösterir. Artık konuşacağı biri olmadığı için de kendi kendine yalnızlığından yakınması buna örnektir.

“Hiç orali değildi Günsel’se... Kenan var mı yok mu dünyada? Yitirdi gitti

işte kendini kalabalığın ortasında. Aranmak değil, bir dönüp baksa ya şu

yana... Ben niye yalnızım, niye tek başınayım yine?” (Türkali, 538)

Bu ikilinin arasını açan bir başka faktör ise dönemin çalkantılı siyasi olayları içinde eylemlerde çoğu insanlar tutuklanırken Kenan’ın şansı ve sakin yapısı sayesinde hiçbir şekilde tutuklanmaması, Günsel ve devrimci arkadaşları arasında Kenan’ın polis olduğu söylentilerini de beraberinde getirmiştir. Günsel’in onu polis olmakla suçlaması Kenan’ı Günsel’den iyice uzaklaştırmıştır. Yapıtta ipucu izlek olarak kullanılan ‘polis’ sözcüğü Kenan’ın hayatının değişmesinde etkili olmuştur. Kenan hayatının dönüm noktasını oluşturan bu polislerden ömrü boyunca hoşlanmamıştır. Yıllar önce savunduğu fikirler polis figürü sayesinde bastırıldığı için polis olgusu Kenan’ın en karşı olduğu devlet kurumudur. Günsel tarafından yapılan bu suçlama ona çok ağır gelmiştir. Çıkan bu asılsız iddia sonucu Günsel, Kenan’la, daha fazla beraber olmak istemez ve büyük umutlarla başlayan bu yasak aşk kaçınılmaz ayrılıkla noktalanır. Günsel aynı zamanda Kenan’dan hamiledir buna rağmen Kenan’ın polis olma ihtimalini dönemin tehlikeli siyaset ortamında göze alamamıştır. Kenan yıllar boyu

yanında olmak istemediği ve uzaklaştığı bir grubun içine dahil olmadığı halde en çok güvendiği kişi Günsel tarafından Kenan'ın polis olduğu iddia edilmiş, bu durum da onun kendini hakarete uğramış gibi hissetmesine neden olmuştur. Sonunda mutlu olabileceğini zannettiği Günsel'in ona güvenmemesi Kenan'ın gururuna dokunmuş ve bu olay Kenan'a ağır gelmiştir. Günsel tarafından dışlanıp hakarete uğraması sonucu Kenan kendini yeniden yalnız hissetmiş, içinde bulunduğu gergin siyasi ortamın da etkisiyle içinden çıkamadığı bu karmaşık durum karşısında iyice bunalmıştır. Ne evlilikten ne de hayatına yeni bir soluk kazandıran yasak aşktan umduğunu bulamayan Kenan yaşadıkları ile birlikte birçok farklı duygu durumlarını tatmış ve Günsel sayesinde eski gençlik dönemlerini tekrar yaşama şansı bulmuştur. Bu da onu her türlü başkaldırıya hazır hale getirmiştir. Günsel'de de aradığını bulamayan Kenan gerçek hayattan iyice kopmuştur. Günsel'in de onu terk etmesiyle daha da yalnızlaşan odak figür o çok korktuğu yalnızlık duygusunu tatmama adına son ümit olarak bunca zaman arkasını döndüğü karısı Nermin'i tekrardan elde etme gayreti içine girse de Kenan'a karşı sabrı tükenen Nermin tarafından da kabul görmemiştir. Kalabalık içinde ait olduğu tarafı bilemeyen Kenan artık tamamen yalnızdır, tek başına kalmıştır.

“Karanlık köprüde parçalayıp bırakmıştı Kenan’ı. Üste çıkmanın, gücünü tanıtlamanın ilkel tadıyla yenik düşme, kıpır kıpır kuşlarla yeniden batma ürküsünün çelişkili karmaşasından boğulur gibi yürüdü sokaklarda.”

(Türkali, 737)

Yaşadığı duygu durumuna daha fazla dayanamayan Kenan, iç hesaplaşmaya girerek intihar etmiştir.

SONUÇ

Vedat Türkali'nin 'Bir Gün Tek Başına' adlı romanında birçok yönden ilklerin yaşandığı çalkantılı dönem olan ellili yılların insan manzaraları farklı figürlerin fikir birlikleri ve çatışmaları üzerinden aktarılmıştır. Dönemin bastırılmış aydın görüntüsü ise odak figür Kenan üzerinden işlenmiştir. Aydın figürün yalnız kalmamak adına kendine ait sınıf arayışı içinde olması ve sonucunda ait olduğu yeri bulamayarak girdiği bulanım durumu aktarılmıştır. Ne tek arkadaşı olan Rasim'in yaşayış tarzı ve hayat görüşleri, ne sevgilisi Günsel'in hareketli, asi ve cesur tavırlarıyla peşinde olduğu idealler ne de toplumun öngördüğü aile hayatı doğrultusunda yaşayan Nermin, bir takım sorumluluklar üstlenmesi gereken Kenan'ı fikir birliği açısından tatmin etmiştir. Bu fikir uyuşmazlıkları sonucu ortaya çıkan iletişimsizlik ve farklı hayat görüşü onun yalnızlaşmasının en büyük sebebi olmuştur. Kenan'ın dünyası haksızlıklara göğüs geren, herkesin düşüncelerini özgürce ve korkusuzca ifade edebildiği, işinden kazancını da kendi çabalarıyla elde ettiği bir dünyadır. Odak figürün kendine has fikirleri yüzünden roman süresince ne bir arkadaşı ne de bir hayat eşi olmuştur ve sonunda da kitabın ismi olan, aynı zamanda bir leitmotive olarak da kullanılan '*bir gün tek başınalık*' onu bulmuştur. Bu 'tek başınalık' odak figürün en büyük korkusu olan yalnızlık duygusunu beraberinde getirerek ona bunalımlar içinde bir duygu dünyası bırakmıştır. İçinden çıkamadığı ruh haline daha fazla tahammül edemeyerek bir çıkış yolu aramaya koyulan odak figür içinde bulunduğu ortamdan kaçmak adına olarak *bir gün tek başına* iken intihar yolunu seçerek hayatına son vermiştir. Bu noktada intihar bir kaçış izleğidir. Romanda intihar olgusu her ne kadar odak figürün ağzından açık olarak belirtilmese de Günsel'in Kenan'ın cenaze törenindeki gözlemleri bunu doğrulamaktadır.

Sonuç olarak, odak figürün düşünce ve duygu dünyasının yansıtıldığı yapıtta bireyin düşünce dünyasının yalnızlığının onunun duygusal yönden de yalnız kalmasına neden olduğu odak

figür Kenan üzerinden tespit edilmiş, odak figür yapıt boyunca fikir bağlamında sahip olduğu fikir uyuşmazlıkları yüzünden duygusal anlamda kimseyle bağ kuramamış ve yalnız kalmıştır.

KAYNAKÇA

- a) TÜRKALİ, Vedat. Bir Gün Tek Başına. İstanbul: Everest Yayınları, 9. Basım, Mayıs 2014.
- b) <http://tdk.gov.tr>
- c) TDK, Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 10. basım, 2005.